Η ταυτότητα του Αγίου (Πρωτοπρ. Γεώργιος Δ. Μεταλληνός)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 24 Αυγούστου, 2010

Οι έννοιες Άγιος και Αγιότητα στην εποχή μας διέρχονται κρίση: ή αποκρούονται, ή χλευάζονται, ή παραποιούνται. Και μάλιστα όχι μόνο σε κοινωνικές ομάδες, που έχουν προσωρινά ή μόνιμα διακόψει κάθε σχέση και σύνδεσμο με το εκκλησιαστικό σώμα, αλλά και μεταξύ των λεγομένων χριστιανών και μάλιστα των «Ορθοδόξων». Ιδανικό στον κόσμο μας είναι οι οικονομικές αξίες, η ευζωία, η υλική ευημερία. Ποιος, ακόμη και χριστιανός, έχει βάλει σκοπό της ζωής του να γίνει άγιος; Ποιός, ενδιαφερόμενος και μοχθών για την σταδιοδρομία του παιδιού του, δίνει προτεραιότητα στην αγιότητά του; Και όμως σε προηγούμενους καιρούς αυτός ήταν ο κύριος σκοπός του ορθοδόξου πιστού. «*Χριστός και ψυχή σας χρειάζονται*», δηλαδή η σωτηρία, έλεγε ο Πατροκοσμάς αναδιατυπώνοντας τον λόγο του Αποστόλου Παύλου, που ήταν το ιεραποστολικό πρότυπό του: «*Πάντα ηγούμαι σκύβαλα (σκουπίδια), ίνα Χριστόν κερδήσω*» (*Φιλ. 3, 8*)

Σήμερα, σχεδόν κατά κανόνα, η «*αγιότητα*» είναι ένα «*λησμονημένο όραμα*» και υποτιμημένη αξία. Και όμως! Ο σκοπός της Εκκλησίας ως σώματος Χριστού και εν Χριστώ κοινωνίας, είναι η θέωση του ανθρώπου, δηλαδή η αναγέννησή του μέσα στην άκτιστη θεϊκή Χάρη, ο αγιασμός του. «*Αγιοι έσεσθέ με, ότι εγώ άγιός ειμι*» (*Λευιτ. 20, 26*), που είναι αντίστοιχο με τον λόγο της Καινής Διαθήκης: «*Έσεσθε ουν υμείς τέλειοι, ως ο Πατήρ υμών ο ουράνιος τέλειός εστιν*» (*Ματθ. 5, 48*). Γι’ αυτό υπάρχει στον κόσμο η Εκκλησία και καλεί κάθε άνθρωπο να ενταχθεί ολόκληρος («*ολοτελής*», *Α' Θεσσ. 5, 23*) στην κοινωνία της, για να μπορέσει να πραγματοποιήσει τον σκοπό της υπάρξεώς του μέσα σ' αυτόν τον κόσμο. Διότι ο Θεός σ' αυτό «*προορίζει*» κάθε άνθρωπο, εφ' όσον «*πάντας ανθρώπους θέλει σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν*» (*Α' Τιμ. 2, 4*). «*Επίγνωσις*» είναι η πλήρης και τελεία γνώση του Χριστού (*Εφ. 4, 13*), που αποκτάται με την «*θέωση*», την υψίστη αγιοπνευματική εμπειρία του πιστού, στην οποία αποσκοπεί όλη η αγιοπνευματική πορεία του μέσα στο εκκλησιαστικό σώμα (κάθαρσις – φωτισμός - θέωσις). Γι’ αυτό η Εκκλησία χαρακτηρίζεται από Πατέρες, όπως ο Ιερός Χρυσόστομος, «*Ιατρείον πνευματικόν*» και «*εργαστήριον αγιότητας*», διότι σκοπό έχει να λειτουργεί ως πνευματικό νοσοκομείο, που θεραπεύει την αρρώστια του ανθρώπου, την νόσο της ψυχής του, την πτωτική κατάσταση, για να μπορεί να προχωρήσει προς την κάθαρση της καρδιάς του, τον φωτισμό και την θέωση. Η Εκκλησία είναι «*εργαστήριον*», ένα πνευματικό εργοστάσιο, που παράγει αγίους, διαφορετικά δεν θα είχε λόγο υπάρξεως.

Πώς βιώνεται όμως η αγιότητα στην πράξη της καθημερινότητας; Όχι ασφαλώς ως έννοια ηθική, αλλά (αγιο)πνευματική (συνιστώ το πρόσφατο βιβλίο του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ. Ιεροθέου, *Η Ιατρική εν πνεύματι Επιστήμη*, Λεβαδειά 2009). Η Εκκλησία ως Ορθοδοξία δεν επιδιώκει να κάμει τον άνθρωπο «*ηθικό*» με την κοσμική σημασία του όρου. Ο μακαρίτης «λαϊκός», αλλά πατερικότατος, ιεροκήρυκας Δημήτριος Παναγόπουλος, έγραψε ένα βιβλίο, που το συνιστώ πάντοτε, με τον τίτλο: «*Αλλο καλός άνθρωπος και άλλο χριστιανός*». Ο ορθόδοξος χριστιανός αγωνίζεται για την τήρηση των εντολών του Θεού όχι όμως με την έννοια ενός κώδικα καλής συμπεριφοράς (savoir vivre), αλλά για να οδηγηθεί, με την συνεργεία της Χάριτος του Θεού, στο εν Χριστώ ήθος, που πηγάζει από την καρδιά του ως «*καρπός του Πνεύματος*» (*Γαλ. 5, 22*) και «*ύδωρ αλλόμενον εις ζωήν αιώνιον*» (*Ιω. 4, 14*). Η τήρηση των θείων εντολών δεν είναι το «*τέλος*», ο σκοπός, όπως λέγει ο άγιος Μάρκος ο ερημίτης (5ος αι.)· «*Αι εντολαί ουχί την αμαρτίαν εκκόπτουσιν, αλλά τους όρους της δοθείσης ημίν ελευθερίας φυλάττουσιν*» (Ρ